

Sygn. akt II CSK 416/06

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Protokolant Maryla Czajkowska

w sprawie z wniosku L. B.

przy uczestnictwie E. S. i in. , o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 17 stycznia 2007 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 10 marca 2006 r.,

oddala skargę kasacyjną i zasądza od wnioskodawczynie L. B. na rzecz uczestnika postępowania Zgromadzenia Sióstr [...] kwotę 1400zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2005 r. orzekł, że wnioskodawczyni L. B. i uczestniczka postępowania E. S. nabyły przez zasiedzenie po połowie udział wynoszący jedną drugą we własności nieruchomości położonej w P. przy ul. G. [...], należący do Zgromadzenia Sióstr [...].

Sąd ten ustalił, że nieruchomość, której dotyczył wniosek została odziedziczona po P. K., zmarłej w styczniu 1957 r., przez A. R. C. oraz małżonków M. i K. K. Udział A. R. C. wynosił jedną drugą. A. R. C. zmarła w dniu 9 kwietnia 1971 r. Spadek po niej nabyło w całości Zgromadzenie występujące w sprawie w charakterze uczestnika postępowania. Po śmierci A. C. cała nieruchomość była w wyłącznym posiadaniu K. i M. K. Po śmierci K. K. nieruchomością władała M. K. i jej córki, a od 1995 r. jest ona w posiadaniu L. B. i E. S. Małżonkowie K. i ich następcy prawni byli uważani za wyłącznych właścicieli nieruchomości przez urzędy i lokatorów. Zarząd nad nieruchomością wykonywali przez administratorów, którzy w ich imieniu załatwiali wszelkie sprawy dotyczące nieruchomości. W oparciu o te ustalenia Sąd pierwszej instancji uznał, że zostały spełnione przesłanki do stwierdzenia zasiedzenia tj. posiadanie samoistne całej nieruchomości oraz nieprzerwany 30 letni okres jej posiadania przez wnioskodawczynię, uczestniczkę postępowania E. S. i ich poprzedników prawnych.

Sąd Okręgowy w P. po rozpoznaniu apelacji Zgromadzenia Sióstr [...] zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylił je w części dotyczącej działki gruntu o nr 1/20 i w tym zakresie postępowanie w sprawie umorzył, a w pozostałej części wniosek oddalił. Sąd drugiej instancji nie podzielił ustaleń w zakresie wykonywania przez wnioskodawczynię i jej spadkodawców faktycznego władztwa nad całą nieruchomością od dnia 20 kwietnia 1971r. tj. od chwili śmierci A. R. C. W jego ocenie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do oceny, że wykonywanie takiego władztwa zostało wykazane i brak było podstaw do zastosowania domniemania wynikającego z treści art. 339 k.c. Przemawiało to za uwzględnieniem apelacji i oddaleniem wniosku, poza częścią zaskarżonego postanowienia dotyczącego działki o nr geodezyjnym 1/20, co do której wniosek został cofnięty i w tym zakresie postępowanie podlegało umorzeniu.

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni została oparta o podstawę naruszenia przepisów postępowania mającego istotny wpływ na wynik sprawy oraz naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 k.p.c.). W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżąca zarzuciła obrazę art. 233 § 1 w zw. z art. 391 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. W ramach zaś podstawy naruszenia prawa materialnego podniosła zarzuty obrazy art. 172 k.c., art. 336 k.c. i art. 339 k.c. W oparciu o te zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wszystkie zarzuty naruszenia przepisów postępowania zawarte w skardze kasacyjnej powódki były związane z kwestionowaniem dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych oraz oceną przeprowadzonych w tym postępowaniu dowodów. Wymaga zatem przypomnienia, że zgodnie z brzmieniem art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Stąd zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. z związku z art. 391 k.p.c. nie mógł stanowić podstawy uwzględnienia skargi kasacyjnej. Przepis ten określa bowiem zasady oceny dowodów przez sąd. Nie został naruszony również przepis art. 382 k.p.c., który stanowi, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Jego treść nie uzasadnia stanowiska prezentowanego przez skarżącą, że sąd drugiej instancji nie może dokonać odmiennych ustaleń faktycznych, niż sąd pierwszej instancji, jeżeli w postępowaniu apelacyjnym nie było prowadzone postępowanie dowodowe. Przepis ten nie został zatem naruszony z tego względu, że Sąd Okręgowy dokonał odmiennych ustaleń, niż Sąd pierwszej instancji wyłącznie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez ten Sąd. Bezzasadny był też zarzut skarżącej, że Sąd drugiej instancji dokonując oceny materiału dowodowego pominął szereg istotnych dowodów zgromadzonych przed sądem pierwszej instancji, co miałoby prowadzić także do naruszenia art. 382 k.p.c. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku wskazuje bowiem, że Sąd ten poddał analizie wszystkie dowody zgromadzone w sprawie, przypisując poszczególnym dowodom jedynie różne znaczenie, co nie świadczy o pominięciu części tych dowodów.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego (art. 172, 336 i 339 k.c.) należy zauważyć, że naruszenia tych przepisów skarżąca w istocie nie upatrywała wyłącznie w ich błędnej wykładni, mimo że tak formalnie zarzut został sformułowany, lecz były one w znacznej mierze również wynikiem kwestionowania ustaleń faktycznych. Skarżąca twierdziła bowiem, że przepisy te zostały naruszone z tej przyczyny, że Sąd błędnie ocenił okoliczności związane z wejściem M. i K. K. w posiadanie udziału po A. C. i początkowego biegu terminu zasiedzenia, co z kolei było związane z ustaleniem momentu objęcia w posiadanie tego udziału. W kontekście tak sformułowanych zarzutów naruszenia prawa materialnego wymaga podkreślenia, że ocena prawna Sądu Okręgowego w tym zakresie była podyktowana wynikiem dokonania określonych ustaleń faktycznych, dotyczących posiadania udziału w nieruchomości należącego do A. C. Jak już wyżej podkreślono, dokonując tych ustaleń Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów postępowania. Brak jest zaś podstaw do kwestionowania w postępowaniu kasacyjnym samej treści tych ustaleń. Wskazują one, że poprzednicy prawni powódki nie objęli w posiadanie udziału w nieruchomości po A. C. już w dniu następnym po jej śmierci. Sąd Okręgowy przyjął również, że powodowie nie wykazali, aby po śmierci A. C. - K. i M. K. objęli władztwo nad całą nieruchomością, a tym samym by stali się posiadaczami także udziału, którego dotyczył wniosek. Pomijając sam aspekt treści ustaleń faktycznych Sądu w tym zakresie, które nie mogły być skutecznie podważone w skardze kasacyjnej, nie sposób kwestionować także oceny, że objęcie udziału innej osoby we współwłasności nieruchomości w posiadanie powinno być wyraźnie i jednoznacznie zmanifestowane na zewnątrz, w taki sposób, aby nie było wątpliwości, że posiadanie jest wykonywane także co do udziału należącego do innego współwłaściciela. Odnoszące się do sfery ustaleń faktycznych stwierdzenie, że takie działanie poprzedników prawnych powódki nie miało miejsca, uprawniało Sąd do przyjęcia oceny, że poprzednicy prawni powódki nie byli posiadaczami udziału w nieruchomości, należącego wcześniej do A. C. Ocena ta nie stanowiła zatem naruszenia art. 336 k.c. w wyniku jego błędnej wykładni. Trafne było w konsekwencji także stanowisko Sądu Okręgowego, że nie miał w sprawie zastosowania art. 339 k.c., który wprowadza domniemanie samoistności

posiadania. Możliwość stosowania tego przepisu jest bowiem uzależniona od faktu wykonywania posiadania. W tej sytuacji nie został naruszony w wyniku błędnej wykładni także art. 339 k.c. Zasadność stanowiska Sądu drugiej instancji co do braku podstaw dla przyjęcia posiadania samoistnego M. i K. K. w zakresie udziału A. C. od daty jej śmierci, przesądzała równocześnie o trafności stanowiska, że z tą datą nie rozpoczął się bieg terminu zasiedzenia tego udziału. Zatem również zarzut naruszenia art. 172 k.c. w wyniku odmowy uznania przez Sąd rozpoczęcia się biegu terminu zasiedzenia zgodnie z twierdzeniami wnioskodawczyni nie był uzasadniony.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego zostało oparte o treść art. 98 § 1 i 398²¹ k.p.c.